

Bouwstenen

Beleidstool mediawijsheid voor het onderwijs

Zelf te printen

Sexting

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond sexting. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen als de leden van het schoolteam.

Sexting

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond sexting. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken over sexting op school.

Sexting

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zonodig een beroep kan gedaan worden.

Sexting

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe je moet omgaan met sexting en dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen of problemen. Het aanspreekpunt is er niet alleen voor slachtoffers, maar ook voor omstaanders (getuigen) én daders.

Sexting

Kwaliteit

Schoolbevragingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevragingen om de vinger aan de pols te houden. We bevragen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

Sexting

Preventie

Vorming voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over sexting voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Sexting

Preventie

Integratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema sexting zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond het thema worden aangemoedigd door onze school om sexting op die manier bespreekbaar te maken. Onze school investeert in acties om rond het thema te werken.

Sexting

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over sexting en online seksualiteitsbeleving.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?

- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?

- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?

- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?

- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?

- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- Bv. preventiemedewerkers, lokale politie voor ernstige incidenten, CLB-medewerkers, de scholengemeenschap, ...

Heb je als school nood aan experten? Raadpleeg het dossier Sexting op de website www.mediawijs.be.

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?

- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?

- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?

- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?

- Zijn de afspraken voor leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?

- Is de aanpak bij een problematisch geval van sexting gekend bij leerlingen en leden van het schoolteam?

- Weten leerlingen wat sexting is?

- Weten leerlingen hoe ze op een veilige manier aan sexting doen?

- Weten leerlingen wat de risico's zijn van sexting?

- Weten leerlingen hoe ze moeten reageren bij problemen rond sexting (als slachtoffer en/of omstaander)?

- Kennen leerlingen het wettelijke kader rond sexting?

- Zijn hulporganisaties rond sexting gekend?

Meer informatie vind je in het dossier Sexting op de website www.mediawijs.be.

In het dossier Sexting op de website www.mediawijs.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- Heb je al eens een sext gekregen?

- Heb je al eens een sext gestuurd?

- Ben je al eens onder druk gezet om een sext te sturen?

- Heb je al eens een sext doorgestuurd?

- Hoe vaak doe je aan sexting?

Meer inspiratie nodig?

Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op de website www.mediawijs.be.

Sexting

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over sexting en online seksualiteitsbeleving. Ze zijn zich bewust van de positieve en negatieve aspecten die sexting met zich meebrengt. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Sexting

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Omstanders herkennen signalen die mogelijk wijzen op een problematische sextingsituatie.

Sexting

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over sexting. Ze betreft hen actief bij het thema op school.

Sexting

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over sexting en online seksualiteitsbeleving. Ze zijn zich bewust van de positieve en negatieve aspecten die sexting met zich meebrengt. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Sexting

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Sexting

Reactie

Herstelgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om problematische situaties van sexting aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan. Deze richtlijnen omvatten hoe je het best met de ouders, slachtoffers, omstanders en ouders omgaat.

Sexting

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle problemen en meldingen rond sexting en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Sexting

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

- Weten de leden van het schoolteam wat sexting is?
- Begrijpen de leden van het schoolteam waarom leerlingen aan sexting doen?
- Weten leraren hoe ze in gesprek gaan met leerlingen over sexting?
- Weten leraren hoe ze moeten reageren op een sextingincident?
- Zijn hulporganisaties rond sexting gekend?

Meer informatie vind je in het dossier *Sexting* op de website www.mediawijs.be.

- Komt het thema sexting aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?

- Toon interesse in het mediagebruik van de leerlingen. Creëer gespreksmomenten en nodig hen uit tot reflectie en debat.
- Kunnen de leden van het schoolteam zich voldoende inleven in de leefwereld van leerlingen?
- Zijn de leden van het schoolteam gekend met de zes criteria van grensoverschrijdend gedrag?

Meer informatie vind je in het dossier *Sexting* op de website www.mediawijs.be.

- Weten de leden van het schoolteam wat sexting is?
- Begrijpen de leden van het schoolteam waarom leerlingen aan sexting doen?
- Weten leraren hoe ze in gesprek gaan met leerlingen over sexting?
- Weten leraren hoe ze moeten reageren op een sextingincident?
- Zijn hulporganisaties rond sexting gekend?

Meer informatie vind je in het dossier *Sexting* op de website www.mediawijs.be.

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Raadpleeg het dossier *Sexting* op de website www.mediawijs.be om te bekijken hoe je best als school reageert op een incident.

- Zijn er peter-meterinitiatieven op school?
- Zijn er vertrouwensleerlingen waarbij andere leerlingen te rade kunnen gaan?
- Wordt er in de school gewerkt aan samenwerkingsvaardigheden tussen de leerlingen?

Sexting

Reactie

Communicatie met ouders/externen

Onze school maakt afspraken wie de communicatie-verantwoordelijke is bij een incident naar externen toe. Dit zijn ouders, media, scholengemeenschap, ...

Sexting

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij problematische gevallen van sexting. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen waarom en welk gedrag wel of niet oké is.

Sexting

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een problematische sextingsituatie werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Sexting

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening voor leerlingen na een sextingincident. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

Cyberpesten

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond cyberpesten. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen als bij de leden van het schoolteam.

Cyberpesten

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond cyberpesten. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken over cyberpesten op school.

Cyberpesten

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zonodig een beroep kan gedaan worden.

Cyberpesten

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe je moet omgaan met cyberpesten en dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen of problemen. Het aanspreekpunt is er niet alleen voor slachtoffers, maar ook voor omstanders (getuigen) én daders.

- Hoe voelt het slachtoffer zich op dit moment?
- Hoe is het slachtoffer met de situatie omgegaan?
- Welke impact heeft het incident gehad op de persoon?
- Is er doorverwijzing nodig naar professionele hulpverlening?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar het slachtoffer?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de dader(s)?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de omstaanders (getuigen)?
- Is het nodig om ook op een breder niveau te communiceren naar leerlingen (bv. de volledige klasgroep)?

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school extern wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders, met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?
- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?

Wat willen we met dit netwerk bereiken?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties
- ...

Wie willen we hierbij betrekken?

- Bv. preventiemedewerkers, lokale politie, CLB-medewerkers, de scholengemeenschap, ...

*Heb je als school nood aan experten?
Raadpleeg het dossier Cyberpesten op de website www.medawijs.be.*

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken voor de leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Is de aanpak in het geval van cyberpesten gekend bij leerlingen en leden van het schoolteam?

- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad?

Cyberpesten

Kwaliteit

Schoolbevestigingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevestigingen om de omvang van bepaalde problemen na te gaan. We bevestigen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

Cyberpesten

Preventie

Vorming voor leerlingen

Onze school voorziet in vormen over cyberpesten voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Cyberpesten

Preventie

Integratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema cyberpesten zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond het thema worden aangemoedigd door de school om cyberpesten op die manier bespreekbaar te maken. De school investeert in acties om rond het thema te werken.

Cyberpesten

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over cyberpesten en de mogelijke gevolgen.

Cyberpesten

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over cyberpesten. Ze zijn zich bewust van de negatieve aspecten die cyberpesten met zich meebrengt. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Cyberpesten

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Omstanders herkennen signalen die mogelijk wijzen op pestgedrag.

Cyberpesten

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over cyberpesten. Ze betrekt hen actief bij het thema op school.

Cyberpesten

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op de professionalisering over cyberpesten bij het schoolteam.

- Weten leerlingen wat cyberpesten is?
- Kennen leerlingen de verschillende vormen van cyberpesten?
- Weten leerlingen hoe ze moeten reageren bij een cyberpestincident (zowel slachtoffer als omstaander)?
- Kennen leerlingen de mogelijke gevaren die verbonden zijn aan cyberpesten?
- Zijn hulporganisaties rond cyberpesten gekend?

Meer informatie vind je in het dossier Cyberpesten op de website www.mediawijs.be.

- Zijn er vaste momenten ingepland voor collega's om vragen over cyberpesten te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over cyberpesten moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor cyberpesten op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?
- Worden beginnende leraren op de hoogte gebracht van regels en richtlijnen omtrent cyberpesten?

In het dossier Cyberpesten op www.mediawijs.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan.

- Tekenen van depressie, woede, stress of angst
- Dalende schoolresultaten
- Minder zin om naar school te gaan
- Een minder intensieve omgang met vrienden
- Een plotselinge daling van het gebruik van internet of andere online communicatiemiddelen

Meer informatie vind je in het dossier Cyberpesten op de website www.mediawijs.be.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- Heeft iemand je al eens een kwetsend bericht gestuurd?
- Werd je al eens uitgesloten online?
- Wat kan de school doen om cyberpesten tegen te gaan?
- Heb je al eens zelf gecyberpest?
- Heb je al eens melding gedaan van een pestsituatie? Zo ja, weet je waar je terecht kan?

Meer inspiratie nodig? Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op de website www.mediawijs.be.

- Weten de leden van het schoolteam wat cyberpesten is?
- Begrijpen de leden van het schoolteam hoe cyberpesten verschilt van klassiek pesten?
- Weten leraren hoe ze in gesprek moeten gaan met leerlingen over cyberpesten?
- Weten leraren hoe ze moeten reageren op een cyberpestincident?
- Zijn hulporganisaties rond cyberpesten gekend?

Meer informatie vind je in het dossier Cyberpesten op de website www.mediawijs.be.

Cyberpesten

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Cyberpesten

Reactie

Herstelgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om cyberpesten aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan. Deze richtlijnen omvatten hoe je het best met de ouders, slachtoffers, omstaanders en ouders omgaat.

Cyberpesten

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle problemen en meldingen rond cyberpesten en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Cyberpesten

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Cyberpesten

Reactie

Communicatie met ouders/externen

Onze school maakt afspraken wie de communicatie-verantwoordelijke is bij een incident naar externen toe. Dit zijn ouders, media, scholengemeenschap, ...

Cyberpesten

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij een cyberpestincident. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen waarom en welk gedrag niet oké is.

Cyberpesten

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een problematische cyberpestsituatie werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Cyberpesten

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening voor leerlingen na een cyberpestincident. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Raadpleeg het dossier Cyberpesten op de website www.mediawijs.be om te bekijken hoe je best als school reageert op een incident.

- Zijn er peter- meterinitiatieven op school?
- Zijn er vertrouwensleerlingen waarbij andere leerlingen te rade kunnen gaan?
- Wordt er in de school gewerkt aan samenwerkingsvaardigheden tussen de leerlingen?

- Hoe voelt het slachtoffer zich op dit moment?
- Hoe is het slachtoffer met de situatie omgegaan?
- Welke impact heeft het incident gehad op de persoon?
- Is er doorverwijzing nodig naar professionele hulpverlening?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar het slachtoffer?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de dader(s)?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de omstaanders (getuigen)?
- Is het nodig om ook op een breder niveau te communiceren naar leerlingen (bv. de volledige klasgroep)?

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school extern wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

Portret- en auteursrecht

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond portret- en auteursrecht. Het beleid is gekend en gedragen bij zowel leerlingen als bij de leden van het schoolteam.

Portret- en auteursrecht

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond portret- en auteursrecht. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken over portret- en auteursrecht op school.

Portret- en auteursrecht

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zonodig een beroep kan gedaan worden.

Portret- en auteursrecht

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe portret- en auteursrecht werkt en dat leerlingen, leerkrachten en ouders kan bijstaan bij vragen of problemen.

Portret- en auteursrecht

Kwaliteit

Schoolbevragingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevragingen om de vinger aan de pols te houden. We bevragen verschillende factoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

Portret- en auteursrecht

Preventie

Vorming voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over portret- en auteursrecht voor de leerlingen om hen te informeren en te sensibiliseren.

Portret- en auteursrecht

Preventie

Integratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema portret- en auteursrecht zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen over deze twee onderwerpen worden aangemoedigd door de school. De school investeert in acties die rond het thema werken.

Portret- en auteursrecht

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over portret- en auteursrecht en de mogelijke gevolgen wanneer de rechten geschonden worden.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?
- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?
- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- bv. preventied medewerkers, lokale politie, experts, ICT-deskundigen, de scholengemeenschap, ...

Heb je als school nood aan experts? Raadpleeg het dossier Auteursrecht op de website www.mediawijs.be.

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiders, directie, ouders, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken geformuleerd vanuit de visie op portret- en auteursrecht?
- Is de aanpak bij schending van portret- en auteursrecht gekend bij leerlingen en de leden van het schoolteam?

- Weten leerlingen wat portret- en auteursrecht zijn?
- Weten leerlingen hoe ze correct verwijzen naar een bron?
- Weten leerlingen wat ze moeten doen als er ongevraagd een foto van hen online komt?
- Kennen leerlingen de risico's die verbonden zijn aan het schenden van portret- en auteursrecht?
- Weten leerlingen waar ze rechtenvrij beeldmateriaal kunnen terugvinden?

Meer informatie vind je in het dossier Auteursrecht op www.mediawijs.be.

In het dossier Auteursrecht op www.mediawijs.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- Wie wil niet op foto's van de school staan?
- Vraag jij altijd toestemming als je een foto neemt of post van iemand anders?
- Postte iemand al eens een foto van jou online terwijl je dit eigenlijk niet zo tof vond?
- Heb je al eens plagiaat gepleegd?

Meer inspiratie nodig? Raadpleeg het dossier Auteursrecht op de website www.mediawijs.be.

Portret- en auteursrecht

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over portret- en auteursrecht. Ze zijn zich bewust van de schoolregels en wetgeving rond het thema. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Portret- en auteursrecht

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over portret- en auteursrecht. Ze betreft hen actief bij het thema op school.

Portret- en auteursrecht

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op professionalisering over portret- en auteursrecht bij het schoolteam.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Herstelgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om problematische situaties rond portret- en auteursrecht aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle problemen en meldingen rond portret- en auteursrecht en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Communicatie met ouders en externen

Onze school maakt afspraken over wie de communicatieverantwoordelijke is bij een incident naar externen toe. Dit zijn ouders, media, scholengemeenschap, ...

Portret- en auteursrecht

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij een incident over portret- en auteursrecht. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen waarom en welk gedrag niet oké is.

Raadpleeg het dossier Auteursrecht op de website www.mediawijs.be om te bekijken hoe je best als school reageert op een incident.

- Zijn er vaste momenten ingepland voor collega's om vragen over portret- en auteursrecht te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over portret- en auteursrecht moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor portret- en auteursrecht op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?
- Worden beginnende leraren op de hoogte gebracht van regels en richtlijnen omtrent portret- en auteursrecht?

- Worden er duidelijke acties en reacties gecommuniceerd naar de betrokkenen?
- Is het nodig om ook op een breder niveau te communiceren naar leerlingen (bv. de volledige klasgroep)?

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school extern wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Komt het thema portret- en auteursrecht aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

- Weten de leden van het schoolteam wat portret- en auteursrecht is en waarom dit belangrijk zijn?
- Weten de leden van het schoolteam hoe ze correct bronnen gebruiken en hiernaar verwijzen?
- Kennen leraren de educatieve uitzonderingen?
- Weten leraren hoe ze in gesprek kunnen gaan met leerlingen over portret- en auteursrecht en hoe ze moeten reageren op een incident.

Meer informatie vind je in het dossier Auteursrecht op de website www.mediawijs.be.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een schending van het portret- en auteursrecht werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Portret- en auteursrecht

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening voor leerlingen na een incident rond portret- en auteursrecht. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

Online identiteit

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond online identiteit. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen als de leden van het schoolteam.

Online identiteit

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond online identiteit. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken over online identiteit op school.

Online identiteit

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zonnodig een beroep kan gedaan worden.

Online identiteit

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat het belang van online identiteit erkent en dat leerlingen, leerkrachten en ouders kan bijstaan bij vragen of problemen.

Online identiteit

Kwaliteit

Schoolbevestigingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevestigingen om de vinger aan de pols te houden. We bevestigen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

Online identiteit

Preventie

Vorming voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over online identiteit voor de leerlingen met als doel hen te sensibiliseren.

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken geformuleerd vanuit de visie op online identiteit?
- Is de aanpak bij schending van portret- en auteursrecht gekend bij leerlingen en leden van het schoolteam?

- Hoe voelt het slachtoffer zich op dit moment?
- Hoe is het slachtoffer met de situatie omgegaan?
- Welke impact heeft het incident gehad op de persoon?
- Is er doorverwijzing nodig naar professionele hulpverlening?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- In welke mate komt je online identiteit overeen met je offline identiteit?
- Wat vind je van een WhatsApp-groep van de klas met de leraar?
- Doe je je online soms anders voor dan offline?
- Ben jij bevriend met een leerkracht/leerling op sociale media?
- Sta je soms stil bij de mogelijke gevolgen verbonden aan wat je online post?

Meer informatie vind je in het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?
- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?
- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- Bv. preventiemedewerkers, lokale politie, CLB-medewerkers, de scholengemeenschap, ...

Heb je als school nood aan experten? Raadpleeg het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be.

In het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan.

Online identiteit

Preventie

Integratie in de schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema online identiteit zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen over het onderwerp worden aangemoedigd door de school. De school investeert in acties om rond het thema te werken.

Online identiteit

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over basiskennis over online identiteit en zijn zich bewust van de regels.

Online identiteit

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over basiskennis over online identiteit. Ze zijn zich bewust van de regels. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in het dagelijks handelen op school.

Online identiteit

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over online identiteit. Ze betrekt hen actief bij het thema op school.

Online identiteit

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op de professionalisering over online identiteit bij het schoolteam.

Online identiteit

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Online identiteit

Reactie

Herstelgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om problematische situaties rond online identiteit aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Online identiteit

Reactie

Meldingsoverzicht

Onze school registreert alle problemen en meldingen rond online identiteit en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

- Komt het thema online identiteit aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?

- Weten de leden van het schoolteam wat een online identiteit is?
- Kennen leraren het belang van een online identiteit?
- Weten de leden van het schoolteam hoe ze een positieve online identiteit kunnen ontwikkelen?
- Weten de leden van het schoolteam wat de netiquette precies inhoudt?

Meer informatie vind je in het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be.

- Weten leerlingen wat een online identiteit is?
- Kennen leerlingen het belang van een goede online identiteit?
- Weten leerlingen waarin een online identiteit verschilt van een offline identiteit?
- Kennen leerlingen hun eigen online identiteit?
- Weten de leerlingen wat de netiquette precies inhoudt?

Meer informatie vind je in het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be.

Raadpleeg het dossier Sociale media op de website www.mediawijs.be om te bekijken hoe je best als school reageert op een incident.

- Zijn er peter-meterinitiatieven op school?
- Zijn er vertrouwensleerlingen waarbij andere leerlingen te rade kunnen gaan?
- Wordt er in de school gewerkt aan samenwerkingsvaardigheden tussen de leerlingen?

- Zijn er vaste momenten ingepland voor collega's om vragen over online identiteit te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over online identiteit moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor online identiteit op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?
- Worden beginnende leraren op de hoogte gebracht van regels en richtlijnen omtrent online identiteit?

Online identiteit

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Online identiteit

Reactie

Communicatie met ouders/externen

Onze school maakt afspraken wie de communicatieverantwoordelijke is bij een incident naar externen toe. Dit zijn ouders, media, scholengemeenschap, ...

Online identiteit

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij een incident over online identiteit. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen waarom en welk gedrag niet oké is.

Online identiteit

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een problematische situatie rond online identiteit werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Online identiteit

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening voor leerlingen na een incident rond online identiteit. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

Desinformatie

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond desinformatie en deze zijn gekend en gedragen bij leden van het schoolteam. Deze afspraken zijn opgesteld vanuit de waarden van de school.

Desinformatie

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond desinformatie. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken over desinformatie op school.

Desinformatie

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zondig een beroep kan gedaan worden.

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Worden er duidelijke acties en reacties gecommuniceerd naar het slachtoffer?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de dader(s)?
- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd naar de omstanders (getuigen)?
- Is het nodig om ook op een breder niveau te communiceren naar leerlingen (bv. de volledige klasgroep)?

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school extern wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- Bv. preventied medewerkers, lokale politie voor ernstige incidenten, CLB-medewerkers, de scholengemeenschap, ...

Heb je als school nood aan experten?
Raadpleeg de dossiers nieuws, nepnieuws, propaganda en complotdenken op de website www.mediawijs.be.

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Zijn de afspraken gekend en gedragen bij de leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken voor leerlingen geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Is de aanpak bij een problematisch geval van desinformatie gekend bij leraren?
- Worden beginnende leraren op de hoogte gebracht van regels en richtlijnen omtrent desinformatie?

- Hoe voelt het slachtoffer zich op dit moment?
- Hoe is het slachtoffer met de situatie omgegaan?
- Welke impact heeft het incident gehad op de persoon?
- Is er doorverwijzing nodig naar professionele hulpverlening?

Desinformatie

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe je moet omgaan met desinformatie en die leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen of problemen.

Desinformatie

Kwaliteit

Schoolbevestigingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevestigingen om de vinger aan de pols te houden. We bevestigen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ... De werkgroep gaat met de bevindingen aan de slag.

Desinformatie

Preventie

Vorming voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over nieuws en desinformatie voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Desinformatie

Preventie

Integratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema nieuws en desinformatie zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond deze thema's worden aangemoedigd door onze school. Onze school investeert in acties om rond deze thema's te werken.

Desinformatie

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over nieuws en desinformatie.

Desinformatie

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over nieuws en desinformatie. Ze zijn zich bewust van de impact die nieuws en desinformatie met zich meebrengen. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Desinformatie

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Omstanders herkennen signalen wanneer iemand in een spiraal van desinformatie terecht is gekomen.

Desinformatie

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over desinformatie. Ze betreft hen actief bij het thema op school.

In de dossiers nieuws, nepnieuws, propaganda en complotdenken op de website www.mediawijs.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan.

- Komt het thema desinformatie aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?
- Hoe betrekken we ouders die zich minder bereikbaar opstellen?

Meer informatie vind je in de dossiers nieuws, nepnieuws, propaganda en complotdenken op de website www.mediawijs.be.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar het volgende en analyseer de antwoorden:

- Via welke kanalen volg je nieuws?
- Ben je al in aanraking gekomen met desinformatie?
- Deelde je zelf al eens desinformatie?
- Praat je soms met anderen over bepaalde informatie die je tegenkomt?
- Welke desinformatie leeft bij de leerlingen?

Meer inspiratie nodig? Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op www.mediawijs.be, de Nieuwsbarometer van Arteveldehogeschool en www.nieuwsgebruik.be.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?
- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad?

Weten de leden van het schoolteam ...

- ... wat nieuws en desinformatie zijn en hoe ze gemaakt worden?
- ... waar ze betrouwbare informatie kunnen vinden en hoe ze deze kunnen herkennen?
- ... wat de risico's zijn van desinformatie?
- ... hoe ze in gesprek kunnen gaan met leerlingen en collega's over desinformatie?
- ... waar leerlingen en hun collega's hun nieuws (en desinformatie) halen?

Meer informatie vind je in de dossiers nieuws, nepnieuws, propaganda en complotdenken op de website www.mediawijs.be.

Weten leerlingen...

- ... wat nieuws en desinformatie zijn?
- ... hoe nieuws en desinformatie gemaakt worden?
- ... waar ze betrouwbare informatie kunnen vinden en hoe ze deze kunnen herkennen?
- ... wat de risico's zijn van desinformatie?
- ... hoe ze moeten reageren wanneer ze in aanraking komen met desinformatie?

Meer informatie vind je in de dossiers nieuws, nepnieuws, propaganda en complotdenken op de website www.mediawijs.be.

Desinformatie

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op de professionalisering over desinformatie bij het schoolteam.

Desinformatie

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Ook de leden van het schoolteam ondersteunen elkaar. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. Zowel leerlingen als leden van het schoolteam worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Desinformatie

Reactie

Herstelgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om desinformatie aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Desinformatie

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle problemen en meldingen rond desinformatie, houdt bij hoe hiermee is omgegaan en volgt dit verder op. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Desinformatie

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Desinformatie

Reactie

Communicatie met ouders/externen

Onze school maakt duidelijke afspraken over wie de communicatieverantwoordelijke is bij een incident naar externen toe. Dit zijn ouders, media, hobbyclubs, scholengemeenschap, ...

Desinformatie

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij desinformatie. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen wat wel of niet oké is en waarom.

Desinformatie

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe desinformatie werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Meer informatie vind je in de dossiers
nieuws, nepnieuws, propaganda en
complotdenken op de website
www.mediawijs.be

- Hoe kunnen we een gelijkaardige situatie in de toekomst vermijden?
- Wat werd goed aangepakt?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Worden er duidelijke en correcte acties en reacties gecommuniceerd?
- Is het nodig om ook op een breder niveau te communiceren naar leerlingen (bv. de volledige klasgroep)?

- Zijn er peter-meterinitiatieven op school?
- Zijn er vertrouwensleerlingen waarbij andere leerlingen te rade kunnen gaan?
- Wordt er in de school gewerkt aan samenwerkingsvaardigheden?

- Worden er momenten ingepland voor collega's om vragen over desinformatie te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over nieuws en desinformatie moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor nieuws en desinformatie op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?

Tip! In de online trainingen 'No Cap' en 'Facts4All' leer je meer bij over hoe je in de klas en op school kan omgaan met (des)informatie.

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school extern wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld, met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Worden alle (betrokken) leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Desinformatie

Reactie

Nazorg

Er is een terugkoppeling naar de basiskennis van de leerlingen en leden van het schoolteam. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten.

Digitale inclusie

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken over digitale toegang en communicatie en deze zijn gekend en gedragen bij leden van het schoolteam. Deze afspraken zijn opgesteld vanuit de waarden van de school.

Digitale inclusie

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt richting digitale inclusie. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken.

Digitale inclusie

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners rond digitale inclusie, waarop ze zo nodig een beroep kan doen.

Digitale inclusie

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt rond digitale inclusie voor leerlingen, het schoolteam en/of ouders/voogd. Dit aanspreekpunt kan ook doorverwijzen naar andere mediawijze collega's, digihelpers of een digipunt.

Digitale inclusie

Kwaliteit

Schoolbevragingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevragingen om de vinger aan de pols te houden. We bevragen verschillende actoren zoals leerlingen, leerkrachten, ouders/voogd, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ... De werkgroep gaat met de bevindingen aan de slag.

Digitale inclusie

Preventie

Vormingen voor leerlingen

Onze school voorziet vorming rond digitale- en mediawijze kennis, vaardigheden en attitudes voor de leerlingen.

Digitale inclusie

Preventie

Intergratie in schoolactiviteiten

Onze school hanteert digitale inclusie als rode draad doorheen het beleid. Er wordt in zoveel mogelijk schoolactiviteiten ingezet op digitale oefenkansen, idealiter aangevuld met specifieke lessen en activiteiten.

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Doorverwijzen

Wie willen we hierbij betrekken?

- Organisaties die inzetten op...
  - toegang
  - digitale vaardigheden
  - ondersteuningsnetwerk
  - inclusion by design
- Denk aan bibliotheken, Ligo's, digipunten, ...

Heb je als school nood aan experten of ondersteuning? Raadpleeg de brochure 'Digitale inclusie in Vlaanderen' op www.digitaleinclusie.be

- Wordt het aanleren van digitale vaardigheden in elke les gestimuleerd?
- Worden er afzonderlijke activiteiten voorzien rond het aanleren van digitale vaardigheden?
- Welke stappen kunnen we ondernemen om de digitale wereld dichterbij leerlingen te brengen?
- Wordt er in schoolactiviteiten rekening gehouden dat niet iedereen digitaal mee is?

- Is de werkgroep divers (leerlingen, schoolteam, ouders/voogd, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor het schoolteam, leerlingen en ouders/voogd?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

Op de website www.digitaleinclusie.be vind je een overzicht van organisaties waar je terecht kan voor advies en expertise.

- Zijn de afspraken gekend en gedragen bij de leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Zijn de regels rond toestelgebruik duidelijk?
- Hoe wordt er gecommuniceerd naar leerlingen, leerkrachten en ouders/voogd?
- Wordt er gecommuniceerd via online en offline kanalen (click-call-connect principe)?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden:

- Op welke manier wil je communicatie van de school ontvangen (brief, e-mail, telefonisch, sms, digitaal schoolplatform)?
- Zijn de kanalen (e-mails, brieven, digitaal schoolplatform) van de school verstaanbaar en gebruiksvriendelijk? Is de boodschap duidelijk?
- Bij wie kan je terecht voor digitale vragen? Bij wie wil je daarvoor terecht kunnen?

Raadpleeg de Barometer Digitale inclusie, de Digimeter en het Apenstaartjarenonderzoek op www.mediawijs.be voor meer inspiratie.

- Welke impact heeft het incident gehad op de persoon?
- Is er doorverwijzing nodig naar professionele hulpverlening?

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Is er een laagdrempelige, anonieme manier om het aanspreekpunt te bereiken (bv. een specifiek e-mailadres en/of postbus)?
- Werkt het aanspreekpunt outreachend door actief contacten te leggen?

Meer informatie vind je op www.digitaleinclusie.be en www.mediacoach.be.

Digitale inclusie

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis rond digitale uitsluiting en digitale inclusie en bezitten voldoende digitale competenties (vaardigheden, kennis en attitudes) zodat ze zich actief, creatief, kritisch en bewust kunnen bewegen in de digitale maatschappij.

Digitale inclusie

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leerkrachten beschikken over een basiskennis rond digitale uitsluiting en digitale inclusie en bezitten voldoende digitale competenties (vaardigheden, kennis en attitudes) zodat ze zich actief, creatief, kritisch en bewust kunnen bewegen in de digitale maatschappij. Ze zijn zich bewust van de impact digitale uitsluiting en kunnen dit met de nodige gevoeligheid aanpakken binnen hun schoolcontext.

Digitale inclusie

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Leden van het schoolteam herkennen signalen wanneer iemand dreigt digitaal uitgesloten te worden.

Digitale inclusie

Preventie

Ouderbetrokkenheid

(1) Onze school informeert en sensibiliseert ouders/voogd over digitale inclusie en digitale uitsluiting. De school betreft ouders/voogd actief bij het thema op school.
(2) Onze school heeft aandacht voor ouders/voogd die zelf digitaal uitgesloten zijn.

Digitale inclusie

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet voortdurend in op het versterken van digitale en mediawijze kennis, vaardigheden en attitudes bij het schoolteam.

Digitale inclusie

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leden van het schoolteam zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. De leden van het schoolteam ondersteunen daarnaast ook elkaar. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. Zowel leerlingen als leden van het schoolteam worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Digitale inclusie

Reactie

Oplossingsgericht denken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om oplossingsgericht te denken. Wanneer er een vermoeden is van digitale uitsluiting, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Digitale inclusie

Reactie

Meldingsoverzicht/dossier bijhouden

Onze school registreert (anoniem) alle moeilijkheden en meldingen rond digitale uitsluiting, houdt bij hoe hiermee is omgegaan en volgt dit verder op. Dit kan helpen bij toekomstige gelijkaardige situaties. Het meldingsoverzicht kan helpen om bij te sturen waar nodig.

(1) Komt het thema digitale uitsluiting en -inclusie aan bod op contactmomenten?

(1) Wordt de ouderraad betrokken?

(1) Weten ouders/voogt waar ze terecht kunnen met hun vragen?

(2) Is onze digitale communicatie toegankelijk? Zijn er ook offline alternatieven voorzien?

(2) Is het voor ouders/voogd duidelijk via welke digitale kanalen essentiële communicatie gedeeld wordt?

(2) Werken we samen/verwijzen we door naar initiatieven die inzetten op betaalbaar internet en/of hulp bij digitale vragen?

- Heeft iedereen wel toegang tot hardware, software en/of internet?
- Kunnen kinderen of jongeren binnen hun eigen netwerk terecht met vragen?
- Wordt er actief gevraagd naar het gebruik van en de ervaring met bepaalde platformen?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

Weten de leden van het schoolteam ...

- ... wat digitale inclusie en digitale uitsluiting zijn?
- ... wat de voorwaarden zijn voor digitale inclusie?
- ... hoe ze aan digitale inclusie kunnen werken op klas- en schoolniveau?
- ... hoe je inzicht kan krijgen in wie kwetsbaar is voor digitale uitsluiting?
- ... hoe ze in gesprek moeten gaan met leerlingen en collega's over digitale inclusie?
- ... over welke digitale vaardigheden en kennis ze zelf best over beschikken?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

- Weten leerlingen wat digitale uitsluiting en digitale inclusie is?
- Beschikken onze leerlingen over een basis knoppenkennis en een basis digitale vaardigheden?
- Weten leerlingen waar ze terecht kunnen bij digitale vragen?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

- Denk na op welke manier je deze informatie kan verzamelen? Kan/mag iedereen deze info verzamelen en inkijken?
- Volg je als school per casus op welke stappen er gezet worden en wat de uitkomsten zijn?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

- Zijn er peer-to-peer- en tutorprojecten op school om digitale inclusie te bevorderen?
- Zijn er vertrouwenspersonen waarbij anderen (leerlingen, leden van het schoolteam, ouders) te rade kunnen gaan?
- Worden leerlingen en het schoolteam aangemoedigd om elkaar te helpen bij digitale vragen?

- Kunnen leden van het schoolteam zich op regelmatige tijdstippen bijscholen rond het digitale?
- Zijn er vaste momenten ingepland voor collega's om vragen over digitale inclusie, digitale uitsluiting en digitale vaardigheden te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over digitale inclusie en digitale uitsluiting moeten zeker behandeld worden in een bijscholing voor het schoolteam?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be.

Digitale inclusie

Reactie

Interne communicatie

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert bij moeilijkheden.

Digitale inclusie

Reactie

Communicatie met externen

Onze school maakt afspraken over wie de communicatieverantwoordelijke is bij het doorverwijzen naar externen of het inroepen van externe hulp. Dit zijn vormingsorganisaties (zoals Ligo's of CVO's), lokale besturen, bibliotheken, buurtinitiatieven, ... die werken aan digitale inclusie.

Digitale inclusie

Reactie

Communicatie met ouders en leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen en/of ouders/voogd bij digitale uitsluiting. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de fitularis, directie, ... Leerlingen en/of ouders/voogd worden aangesproken op een respectvolle en discrete manier. Bespreek wat de mogelijkheden zijn afhankelijk van de situatie.

Digitale inclusie

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe digitale uitsluiting werd aangepakt. We betrekken hierbij zoveel mogelijk betrokken actoren.

Digitale inclusie

Reactie

Nazorg

Er wordt teruggekoppeld over de impact van de hulp of doorverwijzing die werd geboden aan leerlingen, ouders/voogd of leden van het schoolteam. Hier trekken we lessen uit om toekomstige situaties aan te pakken.

Digitale balans en smartphones

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken over een digitale balans rond smartphonegebruik en online communicatie. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen, ouders als de leden van het schoolteam.

Digitale balans en smartphones

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond digitale balans en zich focust op smartphonegebruik en online communicatie. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken op school.

Digitale balans en smartphones

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop je zo nodig een beroep kan doen.

- Hoe kunnen we een gelijkaardige situatie in de toekomst vermijden?
- Wat werd goed aangepakt?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het bestaande beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Ga je het gesprek aan op een open manier?
- Vertrek je vanuit de beginsituatie van de betrokkenen?

- Welke externen willen we bereiken?
- Waarvoor betrekken we externen en wat pakken we zelf op als school?
- Op welke manier gebeurt de communicatie met externen?
- Hoe kunnen we zorgen voor een warme doorverwijzing?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

Meer informatie vind je op de website www.digitaleinclusie.be

- Welke leden van het schoolteam brengen we op de hoogte? Toets af bij de betrokkenen hoe zij hierover denken.
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- Bv. preventiemedewerkers, lokale CLB-medewerkers, de scholengemeenschap, VAD ...

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?
- Wie is de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

- Zijn de afspraken voor leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Zijn de afspraken voor iedereen hetzelfde (vb. voor leerlingen, leerkachten, ...) of wordt er een onderscheid gemaakt? Zo ja, is dit duidelijk?
- Is iedereen geïnformeerd over de afspraken? Bijvoorbeeld: "Wanneer en waar mag de smartphone gebruikt worden?", "Hoe verloopt de online communicatie?" ...

- Heeft de ondersteuning geholpen?
- Hoe is de situatie vandaag? Is er nog bijkomende ondersteuning nodig?
- Hoe was de doorverwijzing naar partners (zowel voor betrokkene als voor de partner)?

Digitale balans
en smartphones

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen rond digitale balans. Het aanspreekpunt is er voor vragen rond het smartphonebeleid en de online communicatieafspraken.

Digitale balans
en smartphones

Kwaliteit

Schoolbevragingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevragingen om de vinger aan de pols te houden over een digitale balans rond smartphonegebruik en online communicatie. We bevragen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten (met leerlingen), ...

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Vormingen voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over digitale balans voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Intergratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema digitale balans zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond het thema worden aangemoedigd door onze school om het thema op die manier bespreekbaar te maken. Onze school investeert in acties om rond het thema te werken.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over wat digitale balans is. Ze zijn zich bewust van het belang van een goede balans voor het digitale welzijn en begrijpen de impact die schermen kunnen hebben.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over digitale balans. Ze zijn zich bewust van het belang van een goede balans voor het digitale welzijn op school en begrijpen de impact die schermen kunnen hebben. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Omstaanders herkennen signalen die wijzen op een slechte digitale balans van collega's en leerlingen.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders rond digitale balans, met een focus op smartphonebeleid en online communicatie.

Check de tooldatabank op www.mediawijs.be voor lesmateriaal over dit thema.

Op zoek naar een vorming? Bekijk het het vormingsaanbod in het mediamenu op www.mediawijs.be

- Heb je moeilijkheden om je smartphone aan de kant te leggen?
- Kan je goed je smartphone weggelgen tijdens de les?
- Wanneer wil jij online bereikbaar zijn voor school?
- Hoeveel uur per dag gebruik je een scherm voor school (zowel op school als thuis)?
- Vind je het nodig om de computer van school mee te nemen naar huis?
- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig?
- Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Zijn er eventueel verschillende aanspreekpunten per graad?

Meer inspiratie nodig? Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op de website www.mediawijs.be.

- Komt het thema digitale balans aan bod op ouderavonden?
- Weten ouders welke communicatiekanalen de school gebruikt?
- Hebben de ouders inspraak rond het smartphonebeleid en de manier van online communiceren?

- Bijna alle vrije tijd gaat naar de schermactiviteit.
- Moeilijkheden om afspraken over het schermgebruik na te komen.
- Angst, prikkelbaarheid of een slecht humeur als de schermactiviteit niet mogelijk is.
- De schermactiviteit is een manier om te vluchten van conflicten of problemen.
- Een vervaagd dag- en nachtritme, met vermoeidheid tot gevolg.

Check www.medianest.be voor meer informatie over digitale balans voor ouders.

Meer informatie op <https://www.mediawijs.be/nl/artikels/kan-je-verslaafd-raken-aan-een-scherm>

Weten leraren ...

- waarom een goede digitale balans belangrijk is?
- hoe ze digitaal in balans kunnen zijn?
- welke invloed schermen kunnen hebben op hen en hun omgeving?
- hoe ze afleiding van schermen kunnen beperken?
- hoe ze leerlingen kunnen ondersteunen bij het vinden van een goede digitale balans?

Weten leerlingen ...

- waarom een goede digitale balans belangrijk is?
- hoe ze digitaal in balans kunnen zijn?
- welke invloed schermen kunnen hebben op hen en hun omgeving?
- hoe ze afleiding van schermen kunnen beperken?

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze leraren beschikken over basiskennis digitale balans en zijn zich bewust van het feit dat een goede balans belangrijk is voor het digitaal welzijn op school. Ze kunnen deze kennis goed inzetten in het dagelijks handelen op school.

Digitale balans
en smartphones

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze school ondersteunt de onderlinge omgang tussen leerlingen op vlak van digitale balans. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Digitale balans
en smartphones

Reactie

Oplossingsgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om oplossingsgericht te denken. Wanneer er problemen opduiken rond digitale balans bij leerlingen of leden van het schoolteam, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Digitale balans
en smartphones

Reactie

Interne communicatie

Onze school communiceert duidelijk naar collega's wanneer de afspraken over digitale balans met de focus op smartphonegebruik en online communicatie niet gerespecteerd worden.

Digitale balans
en smartphones

Reactie

Communicatie met ouders

Onze school communiceert duidelijk naar ouders wanneer de afspraken over digitale balans met de focus op smartphonegebruik en online communicatie niet gerespecteerd worden.

Digitale balans
en smartphones

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school communiceert duidelijk naar leerlingen wanneer de afspraken over digitale balans met de focus op smartphonegebruik en online communicatie niet gerespecteerd worden.

Digitale balans
en smartphones

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een incident rond digitale balans met focus op smartphonegebruik of het niet naleven van de communicatieafspraken verlopen is.

Cybersecurity

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken omtrent cyberveiligheid. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen als de leden van het schoolteam.

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over online communicatie tussen collega's?
- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?

- Organiseren we als school acties om digitale balans onder leerlingen en collega's in de kijker te zetten (bv. challenges)?
- Worden de leerlingen gestimuleerd om naar elkaar toe geen grote verwachtingen te hebben bv. omtrent snel antwoorden...?

- Weten de leden van het schoolteam wat digitale balans is?
- Weten de leden van het schoolteam hoe je in balans kan geraken?
- Begrijpen leden van het schoolteam waarom schermen onze aandacht zo opeisen?
- Weten leraren hoe hierover ze op een niet-beoordelende manier in gesprek kunnen gaan met de leerlingen?

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken voor leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Zijn de afspraken voor iedereen hetzelfde (vb. voor leerlingen, leerkachten, ...) of wordt er een onderscheid gemaakt? Zo ja, is dit duidelijk?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over communicatie tussen leerlingen en de school en leerlingen onderling?
- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?
- Wie communiceert naar de leerlingen als iets misloopt?

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over communicatie tussen ouders en de leraren/school?
- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?
- Wie communiceert naar de ouders als iets misloopt?

Cybersecurity

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond cyberveiligheid. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken.

Cybersecurity

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop je zo nodig een beroep kan doen.

Cybersecurity

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe je moet omgaan met cybervragen en -incidenten en dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen of problemen.

Cybersecurity

Kwaliteit

Schoolbevestigingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevestigingen om de vinger aan de pols te houden. We bevestigen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

Cybersecurity

Preventie

Vormingen voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over cyberveiligheid voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Cybersecurity

Preventie

Intergratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema cyberveiligheid zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond het thema worden aangemoedigd door onze school om cyberveiligheid op die manier bespreekbaar te maken. Onze school investeert in acties om rond het thema te werken.

Cybersecurity

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over cyberveiligheid en de mogelijke gevolgen van cyberincidenten.

Cybersecurity

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over cyberveiligheid en de mogelijke gevolgen van cyberincidenten. Ze zijn zich bewust van de schoolregels en wetgeving rond het thema. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school en geven op het vlak van beveiliging het goede voorbeeld aan leerlingen.

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- Werd jouw account / wachtwoord ooit al gebruikt door iemand die je niet kent?
- Werd je ooit al bedreigd om gegevens van jezelf te sturen (bv. foto's, geld)?
- Heb je ooit al misleidende mails ontvangen?
- ...

Meer inspiratie nodig?
Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op de website www.mediawijs.be.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?
- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad? Of kiezen we voor één algemeen aanspreekpunt?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- bv. lokale politie, experts, ICT-deskundigen, de scholengemeenschap, ...

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

Weten leraren ...

- wat cyberveiligheid is?
- hoe ze hun accounts het best beschermen?
- hoe ze verdachte berichten kunnen herkennen?
- wat ze moeten doen als ze online worden opgelicht?
- wat ze moeten doen als er zich een cyberincident voordoet op school?

Meer informatie vind je in het dossier Cybersecurity op de website www.mediawijs.be.

Weten leerlingen ...

- wat cyberveiligheid is?
- hoe ze hun accounts het best beschermen?
- hoe ze verdachte berichten kunnen herkennen?
- wat ze moeten doen als ze online worden opgelicht?

Meer informatie vind je in het dossier Cybersecurity op de website www.mediawijs.be.

Check de tooldatabank op www.mediawijs.be voor lesmateriaal over dit thema.

Op zoek naar een vorming? Bekijk het het vormingsaanbod in het mediamenu op www.mediawijs.be

Cybersecurity

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Leden van het schoolteam, leerlingen, ouders/voogd herkennen signalen die wijzen op een mogelijks cyberincident.

Cybersecurity

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over cyberveiligheid. Ze betreft hen actief bij het thema op school.

Cybersecurity

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op de professionalisering over cyberveiligheid bij het schoolteam.

Cybersecurity

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Cybersecurity

Reactie

Oplossingsgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om cyberincidenten aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan. Deze richtlijnen zijn er zowel voor ouders, slachtoffers, omstanders en ouders.

Cybersecurity

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle cyberincidenten en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy bij incidenten is uitermate belangrijk.

Cybersecurity

Reactie

Communicatie met leraren

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert in geval van een cyberincident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Cybersecurity

Reactie

Communicatie met ouders

Onze school maakt afspraken over wie de communicatieverantwoordelijke is naar externen toe bij een cyberincident en hoe deze communicatie zal verlopen. Externen zijn bv. ouders, media, scholengemeenschap, ...

- Organiseren we als school acties om cyberveiligheid onder leerlingen en collega's in de kijker te zetten (bv. challenges)?
- Worden de leerlingen gestimuleerd om elkaar te helpen en te ondersteunen?
- Worden de leden van het schoolteam gestimuleerd om elkaar te helpen en te ondersteunen?

- Worden er momenten ingepland voor collega's om vragen over cyberveiligheid te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over cyberveiligheid moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor het thema op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?

- Komt het thema aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?
- Hoe betrekken we ouders die zich minder bereikbaar opstellen?

- Toon interesse in de leefwereld en het mediagebruik van de leerlingen en het schoolteam.
- Creëer gespreksmomenten en nodig hen uit tot reflectie en debat.
- Indicatoren die kunnen wijzen op een cyberincident:
  - Abnormale gebruikersactiviteit
  - Vertragingen of storingen in systemen
  - Meldingen van beveiligingssoftware
  - Ongebruikelijke netwerkactiviteit
  - ...

- Welke externen willen we bereiken?
- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school naar externen wensen te communiceren?
- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders, met aandacht voor privacy?
- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?
- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?
- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?
- Op welke manier verloopt de interne communicatie?
- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

Raadpleeg het dossier Cybersecurity op de website www.mediawijs.be om te bekijken wat je best doet bij een cyberincident.

Cybersecurity

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij cyberincidenten. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen welk gedrag wel of niet gepast is en waarom.

Cybersecurity

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een cyberincident werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Cybersecurity

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening na een cyberincident, indien zij dit nodig acht. Hierbij wordt extra aandacht geschonken aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

Privacy

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken rond het respecteren van ieders privacy. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen als de leden van het schoolteam.

Privacy

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep die werkt rond privacy. Deze volgt de afspraken op en evalueert de stand van zaken.

Privacy

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop je zo nodig een beroep kan doen.

Privacy

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat weet hoe je moet omgaan met privacyvragen en -incidenten en dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen of problemen.

Privacy

Kwaliteit

Schoolbevragingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevragingen om de vinger aan de pols te houden. We bevragen verschillende actoren zoals leerlingen, leraren, ouders, ... en organiseren reflectiemomenten, focusgroepen, vragenlijsten, debatten met leerlingen, ...

- Is er een gekende en gedragen gedragscode voor leerlingen en leden van het schoolteam?
- Zijn de afspraken voor leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?
- Zijn de afspraken voor iedereen hetzelfde (vb. voor leerlingen, leerkachten, ...) of wordt er een onderscheid gemaakt? Zo ja, is dit duidelijk?

- Hoe voelen de betrokkenen zich op dit moment?
- Hoe zijn de betrokkenen met de situatie omgegaan?
- Welke impact heeft het incident gehad op de betrokkenen?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over communicatie tussen leerlingen en de school en leerlingen onderling?
- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?
- Wie communiceert naar de leerlingen als iets misloopt?

Zorg voor een veilige omgeving, pols naar volgende onderwerpen en analyseer de antwoorden.

- Weet je hoe je jouw privacyinstellingen kan aanpassen?
- Werd je ooit al bedreigd om gegevens van jezelf te sturen (bv. foto's, geld)?
- Werd je ooit al eens slachtoffer van een datalek?
- ...

Meer inspiratie nodig?
Raadpleeg het Apestaartjarenonderzoek op de website www.mediawijs.be.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig? Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Heeft die persoon een mandaat om snel beslissingen te nemen?
- Zijn er verschillende aanspreekpunten per graad? Of kiezen we voor één algemeen aanspreekpunt?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- bv. lokale politie, experts, ICT-deskundigen, de scholengemeenschap, ...

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leraren, leerlingenbegeleiding, directie, ouders, ...)?
- Wie wordt de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leraren en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?

Privacy

Preventie

Vormingen voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over privacy voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

Privacy

Preventie

Intergratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert het thema privacy zoveel mogelijk in de schoolactiviteiten. Extra lessen rond het thema worden aangemoedigd door onze school om privacy op die manier bespreekbaar te maken. Onze school investeert in acties om rond het thema te werken.

Privacy

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over privacy en de mogelijke gevolgen van incidenten.

Privacy

Preventie

Basiskennis voor leraren

Onze leraren beschikken over een basiskennis over privacy en de mogelijke gevolgen van incidenten. Ze zijn zich bewust van de schoolregels en wetgeving rond het thema. Onze leraren kunnen deze kennis goed inzetten in hun dagelijks handelen op school.

Privacy

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Leden van het schoolteam, leerlingen, ouders/voogd herkennen signalen die wijzen op een mogelijks privacyincident.

Privacy

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert en sensibiliseert ouders over privacy. Ze betreft hen actief bij het thema op school.

Privacy

Preventie

Bijscholingen voor leraren

Onze school zet doelgericht in op de professionalisering over privacy bij het schoolteam.

Privacy

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leraren zetten in op het versterken van positieve omgang tussen de leerlingen in hun klas. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school. De leerlingen worden gestimuleerd om elkaar tips te geven en te ondersteunen.

Weten leraren ...

- Wat persoonsgegevens zijn?
- Wat een digitale voetafdruk is?
- Hoe ze hun privacyinstellingen kunnen aanpassen?
- Wat hun privacyrechten zijn?
- Wat ze moeten doen als er zich een privacyincident voordoet op school?
- ...

Meer informatie vind je in het dossier Online Privacy op de website www.mediawijs.be.

Weten leerlingen ...

- Wat persoonsgegevens zijn?
- Wat een digitale voetafdruk is?
- Hoe ze hun privacyinstellingen kunnen aanpassen?
- Wat hun privacyrechten zijn?
- ...

Meer informatie vind je in het dossier Online Privacy op de website www.mediawijs.be.

Check de tooldatabank op www.mediawijs.be voor lesmateriaal over dit thema.

Op zoek naar een vorming? Bekijk het het vormingsaanbod in het mediamenu op www.mediawijs.be

- Organiseren we als school acties om privacy bij leerlingen en collega's in de kijker te zetten (bv. challenges)?
- Worden de leerlingen gestimuleerd om elkaar te helpen en te ondersteunen?
- Worden de leden van het schoolteam gestimuleerd om elkaar te helpen en te ondersteunen?

- Worden er momenten ingepland voor leden van het schoolteam om vragen over privacy te bespreken?
- Betrekken we het volledige schoolteam bij de professionalisering? En zo ja, hoe?
- Welke topics over privacy moeten zeker behandeld worden bij leraren in een bijscholing?
- Is er aandacht voor het thema op inspiratiedagen of pedagogische studiedagen?

- Komt het thema aan bod op ouderavonden?
- Wordt de ouderraad betrokken bij acties rond het thema?
- Weten ouders waar ze terecht kunnen op school met vragen over het thema?
- Hoe betrekken we ouders die zich minder bereikbaar opstellen?

- Toon interesse in de leefwereld en het mediagebruik van de leerlingen en het schoolteam.
- Creëer gespreksmomenten en nodig hen uit tot reflectie en debat.
- Indicatoren die kunnen wijzen op een privacyincident:
  - Ongebruikelijke activiteit op online accounts
  - Veranderingen in gegevenspatronen
  - Ongebruikelijke logins
  - Meldingen van betrokkenen
  - ...

Privacy

Reactie

Oplossingsgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om privacyincidenten aan te pakken. Wanneer er zich een incident voordoet, heeft onze school richtlijnen om hiermee aan de slag te gaan.

Privacy

Reactie

Meldingsoverzicht/ dossier bijhouden

Onze school registreert alle privacyincidenten en privacygerelateerde meldingen en houdt bij hoe hiermee is omgegaan. Dit kan helpen bij toekomstige incidenten.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Privacy

Reactie

Communicatie met leraren

Onze school maakt duidelijke afspraken over de manier waarop de interne communicatie het best verloopt, zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident.

Hou er rekening mee dat niet elk lid van het schoolteam over alle informatie hoeft te beschikken. Het waarborgen van privacy is uitermate belangrijk.

Privacy

Reactie

Communicatie met externen

Onze school maakt afspraken over wie de communicatieverantwoordelijke is naar externen toe bij een privacyincident, en hoe deze communicatie zal verlopen. Externen zijn bv. ouders, media, scholengemeenschap, ...

Privacy

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school reageert duidelijk en respectvol naar leerlingen bij privacyincidenten. Dit gebeurt door een vertrouwenspersoon, de titularis, directie, ... Leerlingen krijgen te horen welk gedrag wel of niet oké is en waarom.

Privacy

Reactie

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een privacyincident werd aangepakt. Betrek zoveel mogelijk betrokken actoren.

Privacy

Reactie

Nazorg

Onze school zorgt voor een systematische hulpverlening voor leerlingen na een privacyincident. Hierbij schenken we aandacht aan de weerbaarheid van de leerling(en) en leerkrachten. Er wordt een gesprek aangegaan met de betrokkenen na het incident.

AI in de klas
en op school

Kwaliteit

Afspraken op school

Onze school heeft duidelijke afspraken over het gebruik van AI in de klas of op school. Deze zijn gekend en gedragen bij zowel leerlingen, ouders als de leden van het schoolteam.

- Welke externen willen we bereiken?

- Is het voor alle leden van het schoolteam duidelijk hoe we als school naar externen wensen te communiceren?

- Wordt enkel de noodzakelijke informatie gedeeld met de ouders, met aandacht voor privacy?

- Is externe communicatie wel noodzakelijk naargelang de ernst van het incident?

- Wie wordt aangeduid als contactpersoon voor externen?

- Worden alle betrokken leden van het schoolteam op de hoogte gebracht?

- Is de leerlingenbegeleiding op de hoogte?

- Op welke manier verloopt de interne communicatie?

- Welke richtlijnen hebben we voor het voeren van interne communicatie?

- Is de DPO (data protection officer) op de hoogte bij ernstige incidenten?

Meer informatie kan je vinden op de website van de Vlaamse Toezichtscommissie: <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie>

Raadpleeg het dossier Online Privacy op de website www.mediawijs.be om te bekijken wat je best doet bij een privacyincident.

- Zijn de afspraken voor leerlingen en leden van het schoolteam geformuleerd vanuit de waarden van de school?

- Zijn de afspraken voor iedereen voldoende duidelijk geformuleerd?

Bijvoorbeeld:

- Welke tools mogen schoolbreed gebruikt worden?
- Wanneer mag het gebruikt worden?
- Wie mag het gebruiken?
- Moet het gebruik vermeld worden?
- Kiezen we voor een gratis of betalend account, en welke gevolgen heeft dit voor de privacy?

- Hoe voelen de betrokkenen zich op dit moment?

- Hoe zijn de betrokkenen met de situatie omgegaan?

- Welke impact heeft het incident gehad op de betrokkenen?

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?

- Wat kon beter worden aangepakt?

- Wat werd goed aangepakt?

- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?

- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over communicatie tussen leerlingen en de school en leerlingen onderling?

- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?

- Wie communiceert naar de leerlingen als iets misloopt?

AI in de klas
en op school

Kwaliteit

Werkgroep

Onze school heeft een werkgroep waarin ook aandacht wordt besteed aan de rol van AI in de klas en op school.

AI in de klas
en op school

Kwaliteit

Partners en experts

Onze school bouwt een netwerk uit van schoolnabije en externe partners, waarop zondig een beroep kan gedaan worden.

AI in de klas
en op school

Kwaliteit

Aanspreekpunt

Onze school heeft een aanspreekpunt dat leerlingen, leerkrachten, ouders en andere schoolactoren kan bijstaan bij vragen rond het gebruik van AI in de klas en op school.

AI in de klas
en op school

Kwaliteit

Schoolbevestigingen

Onze school organiseert op regelmatige tijdstippen één of meer schoolbevestigingen om de vinger aan de pols te houden over het gebruik van AI in de klas en op school. We bevestigen verschillende actoren zoals leerlingen, leerkrachten, ouders, focusgroepen, vragenlijsten, debatten (met leerlingen) ... en organiseren reflectiemomenten.

AI in de klas
en op school

Preventie

Vormingen voor leerlingen

Onze school voorziet vormingen over AI voor de leerlingen om hen te informeren en sensibiliseren.

AI in de klas
en op school

Preventie

Intergratie in schoolactiviteiten

Onze school integreert AI in de schoolactiviteiten. Naast het praktisch gebruik van tools wordt er in de lessen nagedacht over de impact van AI in de klas en het dagelijkse leven. Onze school investeert in acties om rond het thema te werken.

AI in de klas
en op school

Preventie

Basiskennis voor leerlingen

Onze leerlingen beschikken over een basiskennis over wat AI is. Ze weten hoe ze AI op een mediawijze manier inzetten, maar denken ook na over de maatschappelijke impact van AI.

AI in de klas
en op school

Preventie

Basiskennis voor leerkrachten

Onze leerkrachten beschikken over een basiskennis over AI. Ze weten hoe ze AI op een doeltreffende manier kunnen inzetten in hun professionele context. Ze zijn zich ook bewust van de aandachtspunten van AI en de huidige regelgeving.

- Welke AI tools gebruik jij?
- Hoe vaak gebruik je het om schooltaken te maken?
- Waarvoor gebruik je AI?

Meer inspiratie nodig?

Raadpleeg onderzoeken op de website

www.mediawijs.be.

- Welke taken heeft het aanspreekpunt op school?
- Welke expertise heeft het aanspreekpunt nodig?
- Wie heeft die expertise op school?
- Is het aanspreekpunt door iedereen gekend in de school?
- Zijn er eventueel verschillende aanspreekpunten per graad?

Wat willen we bereiken met dit netwerk?

- Ideeën uitwisselen
- Elkaar ondersteunen
- Ingrijpen bij probleemsituaties

Wie willen we hierbij betrekken?

- Is de werkgroep divers (leerlingen, leerkrachten, leerlingenbegeleiding, directie, ouders ...)?
- Wie is de verantwoordelijke van de werkgroep?
- Is de verantwoordelijke ook het aanspreekpunt voor leerkrachten en leerlingen?
- Weet de werkgroep wat er van hen verwacht wordt?
- Communiqueert de werkgroep zijn bevindingen met de rest van het team?
- Is er voldoende expertise over het thema?

Weten leraren...

- wat (generatieve) AI is?
- hoe prompten werkt?
- wat de mogelijke kansen en risico's zijn van (generatieve) AI in dagelijkse werking op school?
- hoe ze databewust omgaan met AI?
- hoe AI in het dagelijks leven voorkomt?
- wat de impact is van AI op welzijn (bv. chatbots)?
- hoe ze hun mening kunnen vormen over het gebruik van AI?
- ...

Weten leerlingen ...

- wat (generatieve) AI is?
- hoe prompten werkt?
- wat de mogelijke kansen en risico's zijn van AI?
- hoe ze datawijs omgaan met AI?
- hoe AI in het dagelijks leven voorkomt?
- wat de impact is van AI op welzijn (bv. chatbots)?
- hoe ze hun mening kunnen vormen over het gebruik van AI?
- ...

Op zoek naar lesmateriaal over dit thema? Neem zeker een kijkje in de tooldatabank op www.mediawijs.be. Ook op Klascement.be, Brightlab, Dwengo, digital for youth... vind je heel wat inspirerend materiaal.

Op zoek naar een vorming? Bekijk het het vormingsaanbod in het Mediamenu op www.mediawijs.be

AI in de klas
en op school

Preventie

Richtlijnen ter detectie

Onze leerkrachten hanteren dezelfde richtlijnen als het gaat over AI-gebruik in de schoolcontext.

AI in de klas
en op school

Preventie

Ouderbetrokkenheid

Onze school informeert de ouders over het gebruik van AI op school, sensibiliseert hen over de aandachtspunten en be vraagt hen over hun ervaringen en bezorgdheden.

AI in de klas
en op school

Preventie

Bijscholingen voor leerkrachten

Onze school zet doelgericht in op professionalisering over AI bij het schoolteam.

AI in de klas
en op school

Preventie

Peer-to-peer ondersteuning

Onze leerkrachten stimuleren leerlingen om elkaar tips te geven en te ondersteunen bij het verantwoord gebruik van AI. Dit kan kaderen binnen bestaande initiatieven op school.

AI in de klas
en op school

Reactie

Herstelgericht/ oplossingsgericht werken

Ons schoolteam heeft de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om oplossingsgericht te denken. Bij incidenten of problemen heeft de school een aanpak om dit op een goede manier op te lossen.

AI in de klas
en op school

Reactie

Meldingsoverzicht

Onze school houdt een overzicht van alle incidenten/ problemen waar het foutloopt, zodat ze hieruit kunnen leren en gelijkaardige problemen kunnen vermijden.

AI in de klas
en op school

Reactie

Interne communicatie

Bij het niet respecteren van de afspraken gaat de school in gesprek met de betrokkenen om na te gaan waar het fout liep. De school ondersteunt de hen in verdere stappen.

AI in de klas
en op school

Reactie

Communicatie met ouders

Onze school communiceert duidelijk naar ouders wanneer de afspraken over het gebruik van AI op school niet gerespecteerd worden.

- Willen we gespreksmomenten over verantwoord AI gebruik organiseren en leerlingen uitnodigen tot reflectie en debat?

Meer info over peer-to-peer aan de slag gaan over mediawijze thema's vind je via www.mediawijs.be/tools/peer-tutoring-de-praktijk

- Weten leerkrachten waar ze terecht kunnen voor betrouwbare info en bijscholing over AI (in het onderwijs)?
- Weten leerkrachten aan welke doelen ze kunnen werken met hun leerlingen?
- Ondersteunt de directie de professionalisering en zorgt die ervoor dat de opgedane kennis gedeeld wordt binnen het team?

Op zoek naar een vorming? Bekijk het vormingsaanbod in het Mediamenu op www.mediawijs.be

- Komt het thema AI aan bod op ouderavonden?
- Weten ouders hoe AI in de klas of op school wordt ingezet?
- Hebben de ouders inspraak in het AI-beleid?

Check www.mediawijs.be voor meer info over ouderbetrokkenheid.

- Geven we richtlijnen mee wanneer je AI wel of niet mag gebruiken?
- Vinden we het belangrijk om altijd transparant zijn over het gebruik van AI?
- Vinden we het nodig om AI-gebruik actief te proberen detecteren? En op welke manier dan?

- Zijn de verwachtingen en afspraken over het gebruik van AI door leerlingen en leerkrachten duidelijk gecommuniceerd?
- Wie communiceert naar de ouders als de afspraken niet worden nageleefd?
- Worden de gevolgen bij het niet naleven van de afspraken duidelijk gecommuniceerd?

- Wordt er gecommuniceerd wanneer afspraken rond AI niet nageleefd worden en zoeken we samen naar een constructieve oplossing?
- Wordt iedereen betrokken die met de situatie iets te maken heeft?
- Worden de gevolgen bij het niet naleven van de afspraken duidelijk gecommuniceerd?

- Wat gebeurt er als iemand afspraken niet naleeft?
- Hoe pakken we dit als school constructief aan?

AI in de klas
en op school

Reactie

AI in de klas
en op school

Reactie

Communicatie met leerlingen

Onze school communiceert
duidelijk naar leerlingen wanneer
de afspraken over het gebruik
van AI in de klas en op school
niet gerespecteerd worden.

Evaluatie van het proces

Onze school evalueert hoe een
incident werd aangepakt waarbij
de afspraken over het gebruik
van AI in de klas en op school
niet werden nageleefd.

- Wat kunnen we in de toekomst beter vermijden?
- Wat kon beter worden aangepakt?
- Wat werd goed aangepakt?
- Welke acties of aanpassingen zijn nodig in het beleidsplan?
- Hoe voelen betrokkenen zich bij de manier waarop de situatie werd aangepakt?

- Wordt er duidelijk gecommuniceerd wat de verwachtingen en afspraken zijn over het gebruik van AI door leerlingen?
- Wie communiceert naar de betrokken leerlingen als de afspraken niet worden nageleefd?
- Worden de gevolgen bij het niet naleven van de afspraken duidelijk gecommuniceerd?

